

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι,

Σας καλωσορίζω κι εγώ στη Διημερίδα για την Κινηματογραφική Παιδεία, και θέλω να σας ευχαριστήσω που μας τιμάτε με τη φυσική ή τη διαδικτυακή σας παρουσία σε συνθήκες σχετικά πρωτόγνωρες που -όπως φαίνεται- θα επηρεάσουν την ανταλλαγή απόψεων και τους τρόπους συνεργασίας όπως τους είχαμε συνηθίσει. Ακόμα, ας ζητήσω την κατανόησή σας για την διαδικτυακή μου παρουσία καθώς υπάγομαι στους περιορισμούς λόγω υποκείμενου νοσήματος.

Το ειδικό θέμα που απασχολεί τη διημερίδα είναι ο προβληματισμός και ενδεχομένως η διαμόρφωση μιας πρότασης για την ένταξη της Οπτικοακουστικής Παιδείας στο εθνικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Σε πρώτο άκουσμα, αυτό ίσως μοιάζει σαν προσπάθεια να παραμεριστούν οι διάφορες πρωτοβουλίες δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που -χρόνια τώρα- πραγματοποιούνται τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό και σίγουρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα ήταν όμως λάθος να παραβλέψουμε το έργο που επιτελέστηκε από τους φορείς οπτικοακουστικής παιδείας. Χάρη στις πρωτοβουλίες των φορέων αυτών, η χώρα μας έχει πια να επιδείξει αξιόλογες δράσεις και συνεργασίες με ξένες χώρες που βοήθησαν να ωριμάσουν οι συνθήκες για τον προβληματισμό της σημερινής διημερίδας. Αυτή η εθνική πολυφωνία μόνον ως αισιόδοξη τάση πρέπει να καταγραφεί και να στηριχτεί με κάθε τρόπο από την πολιτεία. Τυχεροί οι νέοι που παίρνουν μέρος στις δράσεις αυτές.

Όμως σήμερα εδώ, θα ήθελα να στρέψουμε την προσοχή μας σε όλους τους νέους και νέες, στον ευρύτερο μαθητικό πληθυσμό, που -εκ των πραγμάτων- δεν έχει ευκαιρίες για συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις.

Φυσικά οι δραστηριότητες του κάθε φορέα πρέπει να διευρύνονται ώστε να αγκαλιάζουν όσους γίνεται περισσότερους μαθητές.

Φυσικά οι φορείς που επισκέπτονται τις πιο απομακρυσμένες σχολικές κοινότητες και προσφέρουν πολύτιμες εμπειρίες οπτικοακουστικής παιδείας πρέπει να στηριχτούν ώστε να απλώνουν τη δράση τους, πιο συχνά, σε όσο γίνεται περισσότερες κοινότητες.

Φυσικά οι εθνικής κλίμακας δράσεις και κινητοποιήσεις κρατικών φορέων θα πρέπει να μπορούν να προσφέρουν όσο γίνεται περισσότερες ευκαιρίες οπτικοακουστικής παιδείας σε ομάδες παιδιών.

Όμως γνωρίζουμε πως η οπτικοακουστική παιδεία δεν αποτελεί συστηματικό μέρος της εθνικής μας κουλτούρας. Η πολιτεία επαναπαύεται στη στήριξη των φορέων και δεν εφοδιάζει τον κάθε μαθητή, την κάθε μαθήτριά με οπτικοακουστική συνείδηση όπως, για παράδειγμα, ευτυχώς κάνει για τη πληροφορική ή την επιστημονική συνείδηση. Θα ευχόμασταν, ο κάθε νέος πολίτης να μην περιορίζεται στα τυποποιημένα οπτικοακουστικά ερεθίσματα που παρέχουν οι κυρίαρχες μορφές οπτικοακουστικής επικοινωνίας οι οποίες -ας το πούμε ξεκάθαρα- διαμορφώνουν τρόπους ζωής στενά εναρμονισμένους με τα οικονομικά προγράμματα μεγάλων εταιρειών.

Θα ευχόμασταν -μέσα στην κοινωνία που ζούμε- όλοι οι νέοι πολίτες να γεύονται (share) και εναλλακτικούς τρόπους οπτικοακουστικής έκφρασης. Όλοι οι νέοι πολίτες να κατανοούν τους μηχανισμούς της οπτικοακουστικής έκφρασης και τις διαδικασίες παραγωγής και διανομής του οπτικοακουστικού προϊόντος ώστε να διαμορφώνουν συνειδητά τις προσωπικές τους αντιλήψεις και επιλογές. Αυτά τα στοιχειώδη θα ήταν σημαντικό να παρέχονται από την πολιτεία ως απαραίτητο εφόδιο για την συμμετοχή τους σε μια σύγχρονη και δημοκρατική κοινωνία.

Προσωπικά πιστεύω πως θα ήταν μια καινούργια διάσταση στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση, η παροχή οπτικοακουστικής παιδείας μέσα από κάθε μάθημα, μέσα από κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα. Με μικρές ομαδικές ασκήσεις

οπτικοακουστικής έκφρασης (έστω μια φορά το χρόνο σε κάθε μάθημα σε όλη τη διάρκεια της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης) όπου θα συντονίζονται όλοι οι εκπαιδευτικοί, ανεξαρτήτως ειδικότητας, ο καθένας στο μάθημά του και σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς στόχους του γνωστικού του αντικειμένου. Ταυτόχρονα, στα γλωσσικά μαθήματα, θα αναζητούνται οι εκφραστικές δυνατότητες της οπτικοακουστικής δημιουργίας, έστω εμπειρικά (όπως θα προσπαθήσω να περιγράψω στην αυριανή μου εισήγηση).

Παράλληλα, οι ιδιαιτερότητες του κάθε φορέα οπτικοακουστικής παιδείας (κρατικού ή ιδιωτικού) και ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των εκπαιδευτικών τους πρωτοβουλιών ας είναι η εγγύηση της οπτικοακουστικής πολυμορφίας. Μέσα από τα ποικιλόμορφα ερεθίσματα που οι διάφοροι φορείς προσφέρουν, οι νέοι πολίτες θα αναζητήσουν τους προσωπικούς τους δρόμους και θα αναπτύξουν την ιδιαίτερη οπτικοακουστική τους προσωπικότητα.

Η ανάγκη για συστηματική οπτικοακουστική παιδεία δεν αφήνει περιθώρια για μονοπωλήσεις και ερμητικές δομές. Η στοιχειώδης οπτικοακουστική συνείδηση που θα μπορούσε να παρέχεται μέσα από το Πρόγραμμα Σπουδών δεν αρκεί. Η καλλιέργεια ενός νέου πολυτροπικού συστήματος επικοινωνίας με εικόνες και ήχους απαιτεί τη συνέργεια πολλών διαφορετικών πυρήνων Οπτικοακουστικής Παιδείας σε διάφορα επίπεδα. Οι μαθητές που θα εξοικειώνονται με την οπτικοακουστική έκφραση στο σχολείο, θα πρέπει -όσο γίνεται- να συναντούν τριγύρω τους ευκαιρίες για πολύ πιο σύνθετες δραστηριότητες. Τοπικά, εθνικά και διεθνή φεστιβάλ, κινηματογραφικές λέσχες, αφιερώματα και διαγωνισμοί οπτικοακουστικής έκφρασης, πλατφόρμες για εξειδίκευση στην καλλιτεχνική οπτικοακουστική έκφραση (κινηματογράφο, κινούμενο σχέδιο και animation, βιντεοάρτ και πολλά άλλα). Μόνον έτσι οι στοιχειώδεις γνώσεις και δεξιότητες που θα παρέχονται από το εθνικό Πρόγραμμα Σπουδών θα μπορέσουν να ανοιχτούν στην απαραίτητη

ποικιλομορφία ερεθισμάτων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός ευρύτερου οπτικοακουστικού πολιτισμού.

Μπορεί να διαμορφωθεί μια πρόταση στοιχειώδους οπτικοακουστικής παιδείας που να απευθύνεται συστηματικά σε όλους τους μαθητές όπου κι αν βρίσκονται; Ποιο θα είναι αυτό το "στοιχειώδες" περιεχόμενο που θα μπορεί να παρέχεται με στοιχειώδη εξοπλισμό και με την ευθύνη ποιών εκπαιδευτικών; Αν χαμηλώσουν πολύ οι ελάχιστοι στόχοι, θα αξίζει τον κόπο η εθνικής κλίμακας Οπτικοακουστική Παιδεία ή μήπως θα καταλήξει σε μια άγονη διαδικασία και σπατάλη πόρων;

Τέτοια ερωτήματα θα μας απασχολήσουν αυτές τις δύο μέρες και οι τοποθετήσεις σας ίσως αποτελέσουν το πρώτο βήμα για τη διαμόρφωση μιας συνολικής πρότασης.

Σας ευχαριστώ, Μένης Θεοδωρίδης.